

ते तं प्रसादयामासुः सुराः सर्वेऽजसम्भवं । राज्ञा वासुकिना सार्द्धं शापोऽसौ न भवेदिति ।

॥ देवाञ्जुः ॥ वासुकिर्नागराजोऽयं दुःखितो ज्ञातिकारणात् । अभिशापः स मातुस्तु भगवन्न भवेत्कथं ।

॥ ब्रह्मोवाच ॥ जरत्कारुजरत्कारुं ध्यां भार्या समवाप्स्यति । तत्र जातो द्विजः शापान्मोक्षयिष्यति पन्नगान् ।

एतच्छ्रुत्वा तु वचनं वासुकिः पन्नगोत्तमः । प्रादान्नाममरप्रस्थं तव पित्रे महात्मने ।

२०८०

प्रागेवानागते काले तस्मात्त्वं मय्यजायथाः । अयं स कालः सम्प्राप्तो भयान्नस्त्रातुमर्हसि ।

भ्रातरश्चापि मे तस्मात्त्रातुमर्हसि पावकात् । न मोघन्तु कृतं तत्स्याद्यदहं तव धीमते । पित्रे दत्ता विमोक्षार्थं कथं वा पुत्र मय्यसे ।

॥ सौतिरुवाच ॥ एवमुक्तस्तथेत्युक्त्वा सास्तीको मातरं तदा । अत्रवीदुःखसन्तप्तं वासुकिं जीवयन्निव ।

अहं त्वां मोक्षयिष्यामि वासुके पन्नगोत्तम । तस्माद्वापान्महासत्त्वं सत्यमेतद्ब्रवीमि ते ।

भव स्वस्थमना नाग नहि ते विद्यते भयं । प्रयतिष्ये तथा राजन्यथा श्रेयो भविष्यति ।

२०८५

न मे वागनृतं प्राह स्वैरेष्वपि कुतोऽन्यथा । तं वै नृपवरं गत्वा दीक्षितं जनमेजयं ।

वाग्भिर्नृपल्युक्ताभिस्तोषयिष्येऽद्य मातुल । यथा स यज्ञो नृपतेर्नवर्त्तिष्यति सत्तम ।

स सम्भावय नागेन्द्र मयि सर्वं महामते । न ते मयि मनो जातु मिथ्या भवितुमर्हति ।

॥ वासुकिरुवाच ॥ आस्तीक परिघूर्णामि हृदयं मे विदीर्यते । दिशो न प्रतिजानामि ब्रह्मदण्डनिपीडितः ।

॥ आस्तीक उवाच ॥ न सन्तापस्त्वया कार्यः कथञ्चित्पन्नगोत्तम । प्रदीप्ताग्नेः समुत्पन्नं नाशयिष्यामि ते भयं ।

२०९०

ब्रह्मदण्डं महाघोरं कालाग्निसमतेजसं । नाशयिष्यामि माऽत्र त्वं भयं कार्षीः कथञ्चन ।

॥ सौतिरुवाच ॥ ततः स वासुकेर्घोरमपनीय मनोज्वरं । आधाय चात्मनोऽङ्गेषु जगाम त्वरितो भृशं ।

जनमेजयस्य तं यज्ञं सर्वैः समुदितं गुणैः । मोक्षाय भुजगेन्द्राणामास्तीको द्विजसत्तमः ।

स गत्वाऽपश्यदास्तीको यज्ञायतनमुत्तमं । वृतं सदस्यैर्बज्रभिः सूर्यवक्त्रिसमप्रभैः ।

स तत्र वारितो द्वास्त्यैः प्रविशद्विजसत्तमः । अभितुष्टाव तं यज्ञं प्रवेशार्थी परन्तपः ।

२०९५

स प्राप्य यज्ञायतनं वरिष्ठं द्विजोत्तमः पुण्यकृतां वरिष्ठः । तुष्टाव राजानमनन्तकीर्त्तिमृत्विक्सदस्याश्च तथैव चाग्निं ।

इत्यादिपर्वणि सर्व्वसत्रे चतुःपञ्चाशोऽध्यायः ॥ ५४ ॥

॥ आस्तीक उवाच ॥ सोमस्य यज्ञो वह्णस्य यज्ञः प्रजापतेर्यज्ञ आसीत्प्रयागे । तथा यज्ञोऽयं तव भारताय्य पारीक्षित खस्ति नोऽस्तु प्रियेभ्यः ।

शक्रस्य यज्ञः शतसंख्य उक्तस्तथाऽपरं तुल्यसंख्यं शतं वै । तथा यज्ञोऽयं तव भारताय्य पारीक्षित खस्ति नोऽस्तु प्रियेभ्यः ।

यमस्य यज्ञो हरिभेधस्य यथा यज्ञो रन्तिदेवस्य राज्ञः । तथा यज्ञोऽयं तव भारताय्य पारीक्षित खस्ति नोऽस्तु प्रियेभ्यः ।

गयस्य यज्ञः शशविन्देस्य राज्ञो यज्ञस्तथा वश्रवैणस्य राज्ञः । तथा यज्ञोऽयं तव भारताय्य पारीक्षित खस्ति नोऽस्तु प्रियेभ्यः ।

२१००

नृगस्य यज्ञस्त्वजमीढस्य चासीद्यथा यज्ञो दाशरथेस्य राज्ञः । तथा यज्ञोऽयं तव भारताय्य पारीक्षित खस्ति नोऽस्तु प्रियेभ्यः ।

यज्ञः श्रुतो दिविदेवस्य सूनार्युधिष्ठिरस्याजमीढस्य राज्ञः । तथा यज्ञोऽयं तव भारताय्य पारीक्षित खस्ति नोऽस्तु प्रियेभ्यः ।

कृष्णस्य यज्ञः सत्यवत्याः सुतस्य स्वयञ्च कर्म प्रचकार यत्र । तथा यज्ञोऽयं तव भारताय्य पारीक्षित खस्ति नोऽस्तु प्रियेभ्यः ।